

HATÁRSZÉLI

POLITIKAI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL 7 ÓRAKOR.

Felolós szerkeztő:
MAGYAR BÁLINT.

Szerkesztőség: Rákóczi-ucca 3. sz. Kiadóhivatal: Teleky-ucca 5 sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR
helyben hazhoz szállítva, elődélre postán küldve:
Égész évre . . . . . 36 K | Negyedévre . . . . . 9 K
Félévre . . . . . 18 K | Egyes szám . . . . . 80 f.
Külföldi előfizetéseknél a postabér megtérítését kérjük.

Hirdetéseknél díjazásuk szerint. — Nyiltilér surunkinl.

A nyiltiléri és hirdetési díjak előre fizetendők.

TELEFON SZ: 37.

UJSÁG

SZILÁNKOK.

MUNKÁS UJSÁG szerkesztősege, nem mondaná meg, miért tart Ön minket a „Horthy-utonállók szellemi cinkosainak”, akik elég merészek vagyunk letagadni, hogy Magyarországon fehérterror volna? Nem mondaná meg, mit ért Ön fehérterror alatt? Mert mi valóban tagadjuk, hogy volna, de mi a bűnösök igazságs megbüntetését nem is tartjuk annak! Uram! Ha volna Magyarországon fehérterror, akkor annak nem mi volnánk a szellemi cinkosai, de azok, akik az igazságs büntetését elől idemenekültek. Mi nem tudjuk helyeselni még az ablakbetöréseket sem, mint ahogy Önök félhivatalosan helyeselni tudták a Kath. Legényegylet ablakainak összetörését. (Okolicsányi kapitány ur még most sem tudja, hogy ki a tettes?) Önök helyeselni tudják egy új társadalomnak vértel, forradalommal való szünetelési módját! Önök már el sem tudnak képzelni egy harmónikus, nyugodt fejlődési processust, Önök tehát azok, akik ha van terror, gyilkolás, vérontás a föld bármely részén, következképp szellemi cinkosai annak a terrornak. Ha van Horthy-betyár, Önök annak a rokonai, mert Önöktől, illetve a Önök pártfogolijaitól tanulták a modust akkor, amikor még az ő kezükben volt a nodus. Horthy-betyár, Horthy-utonálló, amint már Kálmán király megmondotta, nincsen és azokról nec mentio fiat, említés se legyen! Nincsen Horthy-betyár azért, mert akik állítják, hogy van, azok teljesen ellenkező tényekről állítják ezt a furcsaságot. Az Önök bécsi kollegái szerint Horthy-betyár az, aki most Magyarországon rendet csinál. Az Önök prágai kollegái szerint Horthy-betyár az, aki a magyarországi rendcsinálás következtében idemenekült és itt rendtelenséget csinál. Nos, melyiknek lehetnének mi a szellemi cinkostársai? Az elsőnek? A második helyen említetteknek? Mind a kettőnek? Mondják, kérem, fiuk vagyunk mi, vagy leányok? A vagy Bé? „Oh rafel mag amechibazi almi!” Ezt az utolsó öt szót egyszer még megmagyarázzuk Önöknek!

„ZSIDÓ NEMZETISÉGŰ” képviselő nem jutott mandátumhoz az ausztriai képviselőválasztásokon. Ez igazolja, hogy az osztrák kereszténység végre felelősséget és lerázza magáról a nehéz jármót, amelyet két keserves esztendőn át hordott. A választás, mint ezt már jelentettük, a keresztény-szociálisták teljes győzelmével és a szociáldemokraták teljes vereségével végződött. Zsidó-képviselők csak a szociáldemokrata jelöltek közt jutottak be, bár eddig a zsidó nemzetiségnek is volt külön képviselője a csehekkel együtt. A mostani választásokon sem cseh, sem kimondott kommunista, sem zsidó nemzetiségi képviselő nem jutott be a parlamentbe. Pedig a zsidó nemzetiségiek kétségbeesett erővel küzdöttek a választásokon s mindent elkövettek, hogy mandátumhoz jussanak. Bár Budapestben, érthető okokból, Sándor-Schlesinger Pál csak zsidó választásról beszél és tagadja a zsidó nemzetiséget, bécsi fajrokonai nyiltil, mint külön nemzetiség, szervezkedtek. Törekvéseik jellemző agitációs röpiratainak következő része: „Ezzel a zsidóknak módjukban lesz saját meggyőződésük és zsidó érdekeik szerint szavazni. A zsidó mindennél a zsidóság védőire és a reakciók ellen szavazzon! Kedvező körülmények között minden zsidónak kötelessége szavazati jogával élni és ezzel a fenyegetett zsidóságnak segítségére sietni. Zsidók és zsidónők! Ha ti az antiszemizmust korlátok közé akarjátok szorítani, ha ti olyan politikát akartok támogatni, amely Ausztria javát is szolgálja, ha ti az egész zsidóság szolidaritását akarjátok dokumentálni, akkor csak azzal a listával szavazhattok, amelyet a zsidó nemzetiségi párt egész Ausztriára nézve kiadott.” A

zsidók erőlködése ezuttal kudarcot vallott a keresztény nép ellenállásán. A választásokon az általuk vezetett szociáldemokratákkal együtt elbuktak s ezzel megkezdődik Ausztria új élete a kereszténység jegyében. Halljuk, hogy nálunk is megalakul vagy megalakult az egységs zsidópárt, mint nemzeti kisebbségi párt. Mi a dolog érdemleges részéhez nem szólnuk, csak azt találjuk különösnek, hogy ott van a hajdani darabont, a volt munkapárti, alkotmánypárti, Tiszapárti, mindenféle párti, radikális, forradalmár, nemzeti tanácsstag; bolsevista sajtóügynök, Reizman Henrik is. Csak azt az egyet tartjuk furcsának, hogy „sok gondolkozás után” végre az igazi arcát meg merete mutatni. Kár volti olyan sokat gondolkozni Reizman urnak, zsidó volt Ön Reizman ur mindig, mi pedig keresztény-magyarok volnuk és megmondtuk Önnek öszintén mindig, hogy kicsoda Ön. És Önnek mi azért nem fértünk a begyébe, mert öszinték volnuk és öszintén feltártuk az Ön leplezett valóját. Vajon nem valami rosszban tőri Ön most is a fejét?

Elvek és érdekek.

Nem a szociáldemokrata pártprogramra, hanem az „Ungvári Munkás” 1919. évi január hó 24-én megjelent számában közölt vezércikkre hivatkozom. Az idézett vezércikk a pártprogram 4. pontját idézi, mely szó szerint így szól: „Követeli a párt az országban élő minden nemzet teljes egyenlőségét”. Érdemes elgondolkozni a nem pártunkba tartozó embernek, írja tovább az Ungvári Munkás — memyre másképp történt volna az, ami 1914—18. években történt, ha a pártprogram már 1903-ban megvalósult volna. Ma akkor az ország minden nemzete békesen dolgozna együtt. Megmaradt volna sok érték, ami most veszendőben van. Sok minden volna, ami most nincsen és volnának „okos iskolák”... felendültek volna a falvak és városok, nyugalom, biztonság, haladás, megelégedés és főként béke volna.

Igy gondolkodott akkoriban a szociáldemokrata párt vezetősége s így a szervezett munkásság is. A munkásság gondolkozni tudó része ma is ugyanígy gondolkozik, ugyanígy érez. Azonban ugylatszük, de az események is azt bizonyítják, hogy a munkásság jelenlegi ugynevezett vezetősége a pártprogram 4. pontját és egyéb pontjait, illetőleg más véleményen van; mert ha ma is a pártprogram megvalósulásáért folyna a küzdelem, nem lett volna lehetetlené véle szántalan szegény gyermek szellemi fejlődése. Az országban élő minden egyes nemzet saját anyanyelvén tanulhatna és a helybeli gimnáziumban sem tanítanának csak ruszinul a csak magyarul, vagy esetleg tótul is tudó, de eddig magyarul tanított tanulókat Okos és ingyenes iskolákat követel a szociáldemokraták pártprogramja. Azt követel, hogy a magyar iskolát végzett a csak magyarul tudó gyerek ruszin magyarul utap ruszinul tanulja a számtant, a földrajzot, a természetrajzot, a geometriát és a fizikát nemcsak hogy nem okos, hanem nem is szociális gondolat. Ezt a lehetetlen intézkedést nagyon sok rosszul táplált proletárgyerek egészségével, sőt életével is fogja megfizetni.

Tudja ezt jól a pártvezetőség s mégis ahelyett hogy felvilágosítaná a munkásságot, hogy segítséggel hívna a ország, sőt az egész világ proletáriátusát, érthetetlenül hallgat és beszél.

Ezen aztán nemcsak a pártba nem tartozó emberek is elgondolkoznak, hogy mi minden is másképp történhetne, mint ami történni fog, ha a szociálista pártszervezetek vezetői és a vezetőségi polcra törtető nem egyéni érdekeikért,

hanem a pártprogram megvalósulásáért küzdenének. Sok minden volna, ami most nincsen. Sok érték, drága érték megmaradna, ami most veszendőbe megy. Öntudatosabb lehetne a munkás. Volna munka, volna megélhetés, fellendülének a falvak és városok, volna nyugalom, biztonság, volna haladás, megélhetés és főként béke volna.

Sajnos, a szociálista elveket csak a pártprogram tartalmazza, a vezetőségeknek vannak még más, saját, mellékelveik és érdekeik, de mindannak a proletáriátus issza meg a levét. Kull.

A magyar katolikus nagygyűlés és egyebek.

Az október 23-ikán kezdődött magyar katolikus nagygyűlés véget ért. A három nyilvános ülésen a magyar katolicizmus vezeterei a közélet égető kérdéseit világitották meg.

Az I. (megnyitó) nyilvános ülésen, amely okt. 24-én vasárnap délelőtti fél 11 óraker kezdődött, Zichy János gróf elnöki megnyitóját után Schioppa Lőrinc apostoli követ mondott beszédet. Krüger Aladár „Lesz-e még egyszer ünnep a világon?” címmel beszélt, Ernszt Sándor a pápaságról, Prohászka Ottokár pedig a keresztény nemzeti művelődésről tartott előadást.

A II. nyilvános ülésen, okt. 25-én, hétfőn délután fél 5 óraker Miles János gróf a kath. mozgalom egységesítéséről, Hidy Zoltán Budapestről, Lepold Antal a katolikus önkormányzatról, Apponyi Albert gróf a tekintélyről beszélt.

A III. (záró) nyilvános ülésen Bernolák Nándor a gyermekvédelemről, P. Bangha Béla a sajtóról, Haller István a nevelésügyről, Wolff Károly a szabadkőművességről tartott előadást. A nagygyűlés Csernoch János bíboros-hercegprímás záróbeszédre fejezte be.

Wolff Károlynak a szabadkőművességről tartott beszédjével kapcsolatban felkötölkék a leplelést, amelynél lázítóbbat még aligha olvastunk.

A szabadkőművesek a külvilág előtt óvatoss leplezéssel, befelé azonban öszintén nyiltsággal támogatták a zsidó érdekeket. Az alább közölt szabadkőműves körlevél a döntő bizonyítékok egyikét szolgáltatja ezen vádhoz. 1917. végén történt, hogy Apponyi Alberi gróf benyújtotta a katolikus autonomiáról szóló törvényjavaslatot, melyre riadtan horkantak fel a vakoló testvérek. Az „Ébredés”-páholy a következő bizalmas körtáblát küldötte meg az összes páholyoknak:

„Az „Ébredés” szabadkőművespáholy a katolikus autonómia kérdését Apponyi Albert gróf törvényjavaslatának a parlamentbe való benyújtásakor kalapács alá vette és aggodalommal állapítja meg, hogy e törvény előkészítésével a mai nehéz időkben, az ország élet-háhararcának tartama alatt a klerikális elemek az ország jövőd fejlődésének, szellemi és anyagi erőinek megbenítését eredményező oly terhőltárasa törekszik, ami ha meg nem akadályoztatik, illuziórikussá válik minden progressív mozgalom sikere.

Ezért a páholy célserfinék tartaná, hogy az ösz-szes páholyok a kérdést kalapács alá vennék, miért is az „Ébredés”-páholy e tárgyban tartott munkájának tábláját a testvérpáholyoknak megküldti és egyuttal megkeri a Nagypáholyt, hogy szervezzen országos profán mozgalmat, amelynek célja a katolikus autonómia megvalósítása elleni küzdelem legyen.

Ezen határozatunkról az érdemes testvérpáholy dr. Muzsoltis István főmesterünk idemvonatkozó munkálatainak megküldésével azon kérdést értesítjük, hogy a katolikus autonómia kérdést legközelebbi munkáján kalapács alá venni, a helyi agitáció esetleg a munkálat egyes részének a sajtóban leendő ismertetése kapcsán megszervezni és a Nagypáholyt az országos profán mozgalom megszervezése érdekében felhíratni felkéri sziveskedjék.

1918. január 1.

Testvéri üdvözléttel
dr. Muzsoltis István
főmester-testvér.”

Ime, így helyezték el a kereszténység alá robbanó aknákat a csöndben, de annál kegyetlenebb következetességgel dolgozó szabadkőművesek. Hűséges csatlósok, a zsidó sajtó gondoskodott „a munkálat egyes részének ismertetéséről”, melyet akkor még gyantalanul olvasott a közönség, elkabulva a „liberalisok”-tól hirdett legzsébb emberi céloktól. De ma már kinyílt a szemünk. Ilyenek teleplezésére is jók a kath. nagygyűlések!

Egy másik teleplezés az eljövendő háborúval kapcsolatos, amely a világháború alakjában már beteljesedett.

Delaisi Francis 1912-ben „La guerre qui vient” (Az eljövendő háború) című munkájában 55 ember nevét sorolta fel, (kik valamennyien zsidók vagy félszidők) és akik ma is Franciaország tulajdonképeni urai. Ezek csinálták az akkori politikát, tehát a világháborút is. Legnagyobb részben ismeretlen, alig egy-két képviselő vagy szenátor, legfeljebb Rothschild, Ephrusi, Halphen és Reinach József az ismertebb nevek. Ez az 55 ember vezetője a legkülönbözőbb ipari, bányai, vasuti és hajózási vállalatnak, de a kezük benne van ma is minden politikai mozgásban.

Ok buktatják a kormányokat, ők jelölik ki, hogy ki legyen a köztársaság elnöke, az ő ügynökeik intézik a képviselőválasztásokat, a lapok az ő intéseit lesik, üléseiken — melyeket rendszerint a „Banque de France” igazgatójánál, Auyard Henri lakásán tartanak — megbeszélnek, hogy milyen politikai kérdéseket tárgyalhat a parlament és melyek azok, melyekről hallgatnia kell stb. A kamarában és a szenátusban 100 u. n. Députés d'affaires (üzletpolitikus) van, akik vagy mint ügyesek, mérnökök vagy igazgatók vannak az 55 ember egyikének vállalatában. Így például Millerand elnök évente 300.000 frankot kap különféle biztosítási vállalatoktól, melyeknek ő a képviselője. Ezek emeltek Poincaré Raimondot az elnöki székbe, ő lett a nagytöke kiválasztott embere és az Akadémia tagja, mert két „halhatatlant” megmentett az elítéléstől, kik tiltott törzstalakítás miatt kerültek a bíróság elé. Felesége egy müncheni zsidó zenésznek, Mooslaurennek lény.

A nagytöke természetesen kezében tartja a francia szabadkőművességet is. A francia nagypárhely, mely már 1870-ben oly hatalmas volt, hogy törvényeskedni ele merete idézni Vilmos német-császár és fiát, ma a „L'Alliance israelite universelle”, a zsidók világszövetségével karöltve kormányozza egész Franciaországot és kiterjeszti uralmát az egész világra Crémieux Adolf, született Crémieux Izák Aron Mózes egyidőben elnöke volt az Alliancának és nagymestere a „Grand Orient de France”-nak.

A francia lapok néhány kivétellel a zsidó szabadkőművesség kezében vannak, nem is csoda, amikor a párisi újságírók kilenc tizede a Majna mellett Frankfurtból vagy Lengyelországból bevándorlott zsidók. Ezek közé tartozik a zsidó sajtó által égis magasztalt Bernstein Henrik író, Francis de Croisset arisztokratikus álnév alatt Wiener nevű brüsszeli zsidó rejtőzik a konzervatív „ECHO de Paris”-hoz Marcel Huin néven Hirsch Móríc furakodott be. Fordyce t. a „Journal” munkatársát azelőtt Aaronsonnak hívták A „Petit Parisien”-nek külföldi rovatvezetője, Paul Louis,

azelőtt Levy Pál volt. A „Temps” ismert munkatársai Nociere, Weill volt azelőtt, Louis Forest a „Matin” szerkesztője, Engelheim névre hallgatott. Ezek közé tartozik még Ernst la Jeunesse — Chon, Jaques Bordou — Baruch Jakob és Blumenthal. A nevek felsorolását a végtelenségig lehetne folytatni.

A világhírű Panama-botrány szereplői és vezetői majdnem kivétel nélkül zsidók voltak, Arton (Aron) Hetz Kornél vezették a lopásokat, Reinach „bárónak” pedig meghítt barátja volt Clémenceau, a „tigris”, aki életében már minden volt. Volt szociálista, antimilitarista, forradalmár, monarchista, jogcsaváró, lapkiadó és miniszter, de állandóan mint angol ügynök működött. Ő igyekezett a Rothschild pénzen alapított lapjában, az „Auróban” a zsidó Dreyfus kapitány „ártatlanságát” bebizonyítani. Öccse a többszörös hadimilliomos Clémenceau Pál, kinek felesége bécsi zsidóleány. Tiitkára, aki a békétárgyalások alkalmával mellette volt: Mandel nevű zsidó.

Zsidó a parlament ismert tagja, Painleve (Brod Levys) és Barrère (Baruch) is. És lengyel zsidó családból származik Bergson, a Schopenhaueret plagizáló filozófus is. Berthelot szabadkőműves politikája óriási befolyással van egész Európára. A zsidó és szabadkőműves érdekek összekapcsolódása ma a tetőpontot érte el és ez a vas, melyet 10 év óta kovacsolnak, ma összeroppanással fenyegeti egész Európát.

Levél a maramarosi német erdőmunkásoktól.

Igentszti Szerkesztő Úr!

Egy amerikai asszonytól küldtünk egy levélben kevés anyagot kérve, hogy b. lapjában bennünket továbbra is támogattak sziveskedjék, hisz a jóságos Istennek kívül alig van pártfogója ennek a vidéknek. (A levelet nem kaptuk meg, Szerk.) Abban a levélben felhívtuk nagybecsű figyelmét a szegődött munkások helyzetére, kik jobban el vannak látva, de csak pénzzel, amit azonban értékesíteni itt a hegyek közt vajmi kevésbé lehet; a szegődöttek szintén munkában vannak, de csak napszámban s most ők is kapnak egy napra 1 kgr. májót. Egyformán rossz itt a szegődött és szegődötteknek, különösen a 6—8 családos apáknak, ami pedig nálunk a rendes létszám. Közégségi élelmezésért külszélünk, vagy legalább azért, hogy a ZOU, a kincstár segítse, hogy ne pénzben, hanem terményben kapjuk a konvenciót. Nagyobb arányú mozgalmat indítottunk a románoktól elmaradt egy egész évi terményjárándóságunkért, amit közigazgatási uton, de a magas kincstár hivatalos támogatásával szeretnénk a románoktól kiperéselni, hisz a munkások bérenek elvonása égbekiáltó bűn s nem tudni, hogy maradhat el egy egész évi terményjárándóság, mikor a kormányzatot, sőt a bukaresti minisztérium is román forrás szerint kiutalta. Most nehéz már kikaparni, amit élve akarunk eltemetni.

De visszatérve a közéletmezésünkre, büszkén tudósítjuk, hogy már hivatalt kaptunk, amely hivatala volna segíteni Teresván (Taracközön) székel egy komissár, állítólag 2 hete, de működését nem észlelni, legfeljebb félkgr fejadaggal,

Az iskolaügyünket is szóvá kell tennünk. A németokrai és királymező rk. hitközségek kértek német iskolát, természetesen haladó rendszerrel, amit a paedagogia tanácsol. Komplikációt képez, hogy eddigelé az iskolát kincstári rk. iskolák voltak. Augusztus 20-án kelt iskolázási határozatra, amelyben a téesdi schulispektorátó, a státni skolní inspektorátóól kérvényezték az engedélyt, semmi választ nem kaptunk, sőt nem is írtatták kérvényünket. A schulerferatimhoz folyamodtunk s okt. 7-én személyesen jártunk Ungvárt ez gyíben is. Péseket nem találhattuk, mint egy láma be volt falazva, csak dupla referensem magyarztak s ígérték (németül ahogy sem akartak tudni, pedig az egyik deputációs tag magyarul vajmi keveset értett), hogy ez évre meg marad a kincstári iskolának, a román. kath. jellegéről említett sem téve, hiába magyaráztam, hogy a hitközség hajlandó fenntartani iskoláját az államosítandó kincstári iskola mellett, az ügyet azonban ígérattal intézték el, de írást nem adtak. A bastyaházai erdőigazgatósághoz utasítva még mindig stagnál az iskolaügyünk. A dombóri iskola- és templomügy még cínább, de ez a püspöki hatóság asztalán fekszik s onnan vár lökést.

Most egyebet nem írhatunk, de alkalomadtán újból felkeressük Szerkesztő Urat.

Tisztelettel a német munkások nevében: V.

Ijjász Gyula művészi körútja.

Különösnek találja talán valaki, hogy vonal fölött ez egyszer nem politikai helyzetképet kap az olvasó, hanem olyan cikket, amelyben egy magyar festőművész legitimebb életéről, művészetéről és munkáiról lesz szó. Pedig ebben nincsen semmi különös.

Amíg együtt voltunk mi valamennyien, kik magyaroknak születünk, lehetetlenség lett volna, hogy megismerjük egymást. Hiszen egy élet sem lett volna elég, hogy azt a sok bensőséges élet, amennyi művész Magyarországon volt, mind megismerhessük. Itt azonban, a Ruszinoknál és Szlovenszónál elnevezett darabjában a földnek, már kevesebben szorultunk össze. Amennyire inkább lehetségessé vált ezáltal, hogy itt élő kiválóbb magyar művészeket sorba megismerjük, annál nagyobb kötelességünk is ez, mert saját magyar művészetünk ismerete szintén nagyban hozzájárul ahhoz, hogy el ne csüggedjünk és magyarok maradjunk.

A művész, akiről most szó lesz, egy régebbi és már sok sikerre visszatekintő festőnk: Ijjász Gyula. Amikor betoppantunk az ungvári szülőhelyeinkben elrejtve meghúzódó Tuskulánumba, éppen egy hatalmas, már dús aranylót töltöző vázlat előtt áll és mélyen gondolkodik.

Csodálatos e művész-ember legfinomabb belső élete! Ő nem hallja meg a város zivajait, nem látja annak aggasztó gondjait. Az örök problémák harmonikus, bár folytonos megoldásokat kereső embere; a napi témák apróságai felett elterülő szép élet az ő nappala és áldott nyugalom az ő éjszakája. Az ő világa ma is a régi mező, a régi táj; a régi nyirek s az öreg erdő széle.

Dante csillagai.

Írta: Magyar Bálint.

I.

Dante *Divina Comediájából* írunk ki a holnapi mindenszentek ünnepe és a holnaputáni halottak napja kapcsán néhány aktuális sort.

A *Divina Comedia* — Carducci szerint — a középkor dómja és sirtója. Skartazzini, az egyik Dante-magyarozó szerint a költemény mindhárom része a „stella” szóval végződik, amivel allegorikusan azt akarja mondani Dante, hogy költeményének célja: fölemelni a lelket és szívet Istenhez. Aki megérti a bűn nyomorúságát és szabadulni óhajt tőle, az eljuthat „fényére a csillagoknak” (Pokol); aki megfiztül a vétkektől, az „készfelszállani a csillagokhoz” (Purgatórium); s végre aki megbékkelt Istennek és egyesült vele, azt az örök Szeretet vezérli, mely „mozgatja a napot és a csillagokat”. (Paradicsom)...

Csillagok, Dante csillagai! Mindig is gyermek-ámulattal bámultam feletük, mindig is gyermek ösztönével nyultam utánukat s akartalak birni, látni és másnak mutogatni! Hadd nyuljak feletük a mai napon is és bocsásson meg nekem Alighieri* lelke, hogyha nem az üdvözültek csil-

lagait nézem, hanem fényét azoknak a csillagoknak, amelyeket a bűn és a bűnhődés látása gyújt fel az emberben, hogy a büntől való tartózkodásra indítson, serkentsen! Bocsássanak meg a tündöklő szentek, hogyha most az Inferno (Pokol) című részből idézgetek... hiszen olyan sok értelme van most az Inferno minden mondatának s oly messze van mostan tőlünk a menyoiszág!

Nagy tölcsernek képzelet Dante a poklot, amelynek rettenetes széles szája valahol a földrétegen kezdődik, alja pedig éppen a föld középpontjához ér. E pokolban a közbűnböcsö pítvara és a meg nem keresztelték első köre után a különböző bűnböcsö körei következnek.

A közbűnböcsö pítvarába állítja be Dante azt a zászolt, amely körül az önző és számitó lelkek szenvednek, azok, akik életükben mindig csak azt nézték, hogy ki került fölül s aztán ahhoz csatlakoztak; ezekről írja Dante, hogy őket az „Isten s az ördögök egyként utálják”.

A meg nem kereszteltéknek fájdalma az Isten után való remény nélküli vágyás. Az egyetlen szenvedés nélküli fájdalom.

A paráznakat a viharos, féktelen szenvedély jelképe gyanánt a pokol forgószéle csapkodja, s e jégesó soha meg nem áll, hanem „viszi a lelkeket szilaj erővel, s paskolja, vágja, tépi, fojtja őket”, mert „eszük helyett a szenvedélyt uralták.

A nagybűntek fölzártott földben szenvedők módjára feirengnek. Az allegoria nagyon találó; így szenvednek, mert életükben is elmerültek az ételpocsolyában. A fősvények és pazarlók egymást szidják és bántják odalent. „Te mit teko-

zolsz?” — kérdi az egyik. „Te mit kuporgatsz? — kérdi a másik. „Örök civódás, küzködés a sofuk addig is, míg föltámad testük”. Az *indulatosok* fejlel, lábball, mellel, sőt fogakkal izenként tépik egymást vak dühökben és elmondják, hogy miért szenvednek. „A világban mogorvák voltunk, bár az ég derült volt, mert lelkünk nyavajaja mérgezett meg, most itt kesergünk a szurok-izsapanban”. Egyik ezek közül „dölyfös ember volt a földi létben, emléket nem dicseri semmi, se jó, se rossz, ezért olyan vad, mérges ott az árnya”.

Az *erőszaktevékkel* tölti meg Dante a pokol legnagyobb részét. A baromság és az állati erőszak oly szörnyen bünhődik ott Dante fantáziájában, hogy elmondani is szörnyűség. Vértapokban kell élniök és ha csak egy is kiemeli fejét, azonnal rettenetes kentaurok nyílna éri őket. Nagyon érdekes, amit Dante az *öngyilkosokról*, mint az önmaguk ellen erőszakot elkövetőkről mond. Ezek fákbán élnek, amiket szörnyű vihar tép. Ha testüket az utolsó ítélet után vissza is kapják, nem ölik fel, hanem az ott fog lógni a fán, amelyben lelküknek tovább kell szenvednie. Az *Isten ellen erőszakot elkövetőkre* tüzösök hullik. „A sok nyomorult két táncoló jár mind-mind és elüli-hátul, jobbra-balra, fönt-lent csak veri le a tüzestőt a testről”. A *szodomaság, színtelés és képmutatás* bünelnek büntetését így érzékelteti Dante: „Nagy kinjok könnyeket facsart szemükbe, hol a tüzet hajtották el kezükkel, hol az izzó fövenyt szórják magukról”. A csalóknak tarisznya lóg a nyakukban s úgy látszik, mintha még ott is kedvük telnek abban. A *kerítők* és

* Alighieri Dante 1265 májusában született Firenzében és 1321 szept. 14-én halt meg Ravenában, mint számkivetett fia városában Világhírű költeményét 1813—21. között írta. A magyarságról, illetve Magyarországról is megemlíti magy művében s azt mondja róla a Paradicsomban, hogy boldog lesz, ha nem hagyja magát többé félrevezettetni. Dante az olasz irodalmi nyelv atyja.

UJDONSÁGOK.

A purgatoriumi lelek Miatyánka.

(Dante: Purgatorium. XI. 1-36. Babits Mihály fordítása.)

Óh Miatyánk, ki lakozol a mennyben, nem határokbá szorítva, csak első magassághoz vonzó szereltemben:

szenleltessék meg neved. Áldja felső erőt minden teremtmény beszéde s fuvallmad, mely a szívébe édesen jó.

Jöjjen el a Te országod, a Béke: mert ha nem jönn, mi minden képességet összedzsedvén sem érünk közelébe.

Mint angyalaid áldozzák Tenéked ábrákat, dalolva: "Hosanna!" úgy áldozzák az emberek öveket.

Hulljon élénk a mindennapi manna, mely nélkül e vad pusztán hátracsügged, aki leginkább előrerohanna.

Mikép mi annak, aki ellenünk tett, Bocsáss meg nekünk; légy irtalmas ostor bűnünk számára: ne nézd érdemünket.

Erőnk, mely oly könnyen rosszba kószol, ne hagyj, hogy az ős Ellenség kísértse, de szabadíts meg minket a gonosztól!

A végső kérdést nem magunknak kérte ajkunk, Uram, mert nem kell; hanem annak, kinek még földi husban csmogott élte!

Ha ők ott folyton javunkra beszélnek, mit nem kell itt az ó javunkra tenni, kiből jó szándék jó gyökéren éled?

Segítsük őket fojtájk lenvni, mik itt szennyeztek, hogy tisztulva, könnyen tudjanak csillagos körülbe menni!

— **Október 28-ikát,** a csehországi forradalom és ezzel kapcsolatosan a Csehszlovák köztársaság megalakulásának évforduló-napját általános munkaszünettel, iskolai ünnepségekkel stb. ünnepeleik városunkban is. Dél előtt 10 órákor a templomokban istentiszteletek voltak. Előttevaló nap estején és magán az évforduló-napon katonazenekar járta be a várost.

— **Tájékoztató a szőlők részére.** Az ügvári reálgimnáziumban magyar tanulóik részére a régi tanárok alkalmazásával párhuzamos magyar osztályokat állít fel a kormányzat. III. VIII.-ig tiszta magyar lesz a tanítási nyelv. I-II.-ban orosz-magyar, de úgy, hogy a tiszta magyar ajku gyermekek haladhatnak. A reálgimnázium a párhuzamos magyar osztályába a folytatódólagos beiratkozás november 8-ig lehetséges. A magántanulók vizsgálatai november 3-4-én lesznek. Ezekért a kérvényeket be kell adni a gimnázium igazgatóságához nov. 2-ig bezárólag. Ugyancsak nov. 3-4-én lesznek a felvételi, különbözeti és javító vizsgálatok is. A párhuzamos magyar osztályok tandíja 100 K. magánvizsgálati díj 160 K. A tandíj 4 részletben törleszhető; a tandíjmentességért folyamodhatni nov. 20-án.

— **Tanítóválasztás.** A jenkei róm. kath. hitközség az *Adam József* távozásával megüresedett kántortanítói állásra *Klein Károly* okl. kántortanítót választotta meg.

Belső élet?.. Örök problémák? Hát van még, aki hisz tibennetek s akit lelkesíttek?

Ijász Gyula vásznaí a legragyogóbb bizonyítékai annak, hogy a szépség és a lélek nem mulhatik el és hogy az ember magában véve ezeknek felfogására, szeretetére és szolgálatára született. Pompás, gazdag, harmonikus, subtilis akvarelleken ragyog a szín, tobzódik az élet, hullámzik a sokféleségben a legtökéletesebb egység, ring a tavaszi vetés, suttog a lomb, érzéklődik a csaltogó madárdal, zeng, énekel, hajnal, esti és minden más napszakú erdőszerű éneket a megvilágított, arannyal hullatott fehérhátú nyiresek erdeje a Tusculanumban, az Ijász Gyula csendes műtermében.

A témás képeken: királyi szépségű szunyayadó asszonyok, napon játszó gyermek, tavaszi tánc, Salome-lejtése, szalonbeszédifinomság, mégis igaz aktok, templomi és otthon-interjúerők, Krisztus-zsánerek stb. stb. Egy el nem süllyedt, hanem a művész lelkében annál jobban elmélyült világ, gyönyörködötésű, egytural biztatásként arra, hogy az életnek nem állandó formája az a forma, amelyet ma általában élünk. Van még valaki, aki szeret s megérti azt, ami szeretetre-méltó, magához, a lelkéhez szorítja és tanít minket is a lelkünkklöz szorítani, magunkba szívni, mint színt, vonalat, mozgást, éneklő napot és reménylő életet. Van még valaki, aki átésti a kitűtöt sebeket és a mérges harapásokat és lempitja fájo zokogásainkat! Van valaki, aki mutassa a tagolatlan országokat és a meg nem folytatkozó örök napokat!

* * *

Ijász Gyula festőművész a mai napon kiállítási körútra indult el. Terve, hogy meglátogassa Prágát és Szlovenszók nagyobb városait. Nagyszámú gyűjteményének egy részét a múlt évben városunkban, szülővárosában már bemutatta. Egrészét ezért is nem előzte meg a körútat egy itthoni kiállítás, de másrészt azért is, mert egy ilyen kiállítás költségeit — ha a művészünkről van szó — városunk közönségének érdeklődése nem biztosítja eléggé. A kiállításra kerülő képeket egytől-egyig megnéztük és biztosra vesszük, hogy azok ott fognak maradni. A veszteség érzetével állapítjuk ezt meg azért, mert e képek itt születtek, itt kellett volna maradniok és a művész legizgalmas kívánsága is mindig az volt, hogy ha már el kell válnia alkotó lelkének e levált darabjaitól, azokat itt közel, szűkebb hazájában tudhassa. Nem így fog történni, mi legfeljebb egy albumot kapunk, amelyben a Prágában elkelt képeknek művészi másolatai lesznek. (Ijász Gyulának nem engedték meg, hogy képeit Budapesten állítsa ki.) Hiába, ez már a mi és a mi művészeink sorsa.

* **A munkácsi magyar gimnázium megnyílik!** A munkácsi volt magyar kir. állami főgimnázium tanári kara ezúton értesíti az intézet régi tanulóit, valamint az érdekelteket, kik magyar gimnáziumban akarják gyermekeiket járatni, hogy a munkácsi orosz reálgimnáziummal kapcsolatban magyar tannyelvű osztályok fognak nyitni a *III.-iktól kezdve a VIII-ik osztályig*, melyekben a tanulók a magyar gimn. tanterv szerint a régi tanárok vezetése mellett befolyezhetik középiskolai tanulmányaikat.

csábítók, „mezítelenek valának” — úgy látta Dante. — „Emitt is, az orz sziklaparton rút szarvas-ördögök nagy ostorokkal e lelkeket szilajon ostorozták. Haj, hogy bokázott, mily riadva ugrott, kit ért az ostor! második csapásra egyik sem várt!” „Loholj cudar! — kiáltott az egyike az ördög — itt nincs leány, kit eladhass!” „A sziklát mindenütt penész takarta, mit lentről jövő bűzös pára fent rá... ott bukdácsolt e nép bűdös ganajban...” (Az eredeti szerint is a legdrasztikusabb érzékeltetése van a kerítők és csábítók büntetésének!) A *Sinontákusok* és a hozzájuk hasonlók szenvednek tovább. „A talpa mindnek izzó lánggal égett”. Szenevűdők láttán Danteknek sírni sem szabad. „A részvét egy erény itt, hogyha meghalt”. *Hivatalnok-csalókról* emlékszik alább, akik mint egerek a rossz cicák közé, úgy jutnak ott a gonosz lelek közé. „A képmutatók fessett arccal járnak, mert sohasem mutatták magukat igazai mivoltukban; járnak „cammogva, lassan, keserves sirással, haláláfaradt arccal összetörve”. Ruhájuk kívül szép (aranyszínű), mert ők is színesek-mázosak voltak, de belül ölmöbélése van a ruhának, amely szörnyű súlyos, hogy recseg minden izük alatta és felolvad a tüztől az ölmöbélés, hogy égesse őket. *A tolvajok* is megkapják a magukat. „Kigyókat láttam — mondja Dante — rettentő tömegben és nemre, fajra oly különbözöket, hogy rá gondolvá, jéggégé fagy a vérem. E nyüzsgő kigyórajnak közepette futottak alá s föl, miközben e vipéráknál mérgebb férgek kinozták őket. Ha valamelyik el-káromolta magát, kigyó tekeredik a nyakára s

egy szó sincsen többé. *A gonosz tanácsadókat*, „akik nem várták, hogy az ördög logikát tud”, mindeniket külön láng emésztí, vagyis láncruhában járnak. „Gondoljátok rá, miért vagyunk teremtve: azért, hogy úgy éljünk, mint a barmok, vagy hogy tapasztalást, erényt szerezzünk?” *A viszálykodások és háborúk szitóiról* azt mondja Dante, hogyha együtt volna mind az a kin, ami a világ összes háboruiból összegyűlhetett, akkor sem volna olyan rémes a látvány, mint a viszálykodást szitóknek kinjai. Mind ketté van hasítva, (mert ő is szétépezt talán addig egytűtröz embereket), sebük ugyan újra és újra begyógyul, de akkor újra felhásítják őket. Akik hallgattak az ilyenekre, „fejletlenül” járnak ott, együtt a többivel a gyászcsontorban”. Leszlet fejüket, mint éji lámpást hordják. *A mindenféle hamisítók, a testvért, rokoni, barátot és a hazát eláruló* szenevűdéseit írja még le Dante a továbbiakban. Ezek be vannak fagyva a pokol fenekén lévő Cocytusba, amelynek vizét Lucifer szarjainak hidege dermesztí meg. Az itt szenvedőknek, az ide jutottaknak sírni sem lehet. „Itt épp a könnyek gátolják a sírást, mert megfagyva a könnyek, ráborulnak, mint kristálysisakvédő, a szemekre, a szem alatti füregt betöltve”. Ezután már csak Lucifer büntetése jöhet és vége a pokolnak.

Igy írta ezt meg ezelőtt hatszáz esztendővel Alghieri Dante... Megírta pedig azért, hogy mi elrettenjünk a leirt bűnöktől és föltekintsünk bünbánatos szívvel fényére a fényes csillagoknak!

— **Halottaknapj gyűjtés.** Mint minden évben, úgy az idén is gyűjtést rendez a Szanatorium-egyesület Dr. *Nehrebczy Györgyné* vezetése alatt a temetőben és az utcán. Tekintettel az inséges időkre, ezt a gyűjtést a Ker. Népkonyha választmányával karöltve fogja végezni, a helybeli ker. népkonyhák javára. Felhívjuk a megértő lelkeket, hogy adakozzanak erre a humanus és Keresztényi célra, áldozván az elhunytak emlékének s egyben gondoskodván ez által az ölkörről is.

— **A régi hír új köntösben.** A „Gazette de Lausanne” hosszabb cikkben foglalkozik Magyarországgal. Magyarországnak — ugymond — jelenleg csak egy óhája van: mielőbb rövidüljék a trianoni békét. Ebben a kérdésben eleinte meg lehetőséget volt a helyzet. Ujabb azonban mintha megváltozott volna egyes nagyhatalmak felfogása, aminek kétségtelen bizonyítéka az utóállamok nagy ijedelme és újabb sajtóprográndája, amelyben célzatos rosszakarral hol keletkezőfelben lévő magyar-olasz, hol pedig magyar-lengyel, hol pedig magyar-francia szövetségről beszélnek. Akik ismerik Magyarországot, azok másképpen gondolkoznak föléle.

Az utóállamok természetesen nem akarják elereszteni a szákmányt, ezért ístetették a kis-ántántot, amely Benes kijelentése szerint a trianoni békeszerződés öre. Ez újabb nehézségek láttára egyes ántánthatalmaknál és az újabb meggyöződés kezd lábrakapni, hogy a magyar kérdést csak nagyon lassan, lépésről-lépésre haladva lehet megoldani. Mi hisszük, hogy ennek az új gondolatnak visszhangja lesz Magyarországon. A magyar politikának egyetlen egy célja van és politikája kitartó. Célja érdekében hajlandó feladni és hajlandó áldozatokat is s azt annál könnyebben megteheli, mert tudja, hogy a magyar népnek éppen nem megvetendő súlyú értéke van.

— **A vetés mennyisége — aig elégséges.** Császlóc, Korláthelme, Gejőc stb. községekben alig termelt meg az elvetett mag másfélszeres mennyisége. Korláthelmeerről azt is elvették, amit a fejkvótán felül vetőmagnak kellett volna hagyni. Ennek következtében a földek bevetetlenül maradtak, különösen Korláthelmeben, mert a beígért vetőmagból 10, 15, legfeljebb 20 kilót kapott egy-egy olyan gazda is, aki máskor legalább annyi köblőt szokott elvetni. Ki mint vett, úgy arat. Ezt most az egyszerű az államnak mondjuk.

— **Szobrot emelnek Nagyváradon.** Nagyváradon az oláh királyi párnak szobrot emelnek. Az ünnepségen ott lesz az egész oláh kormány.

— **Becületlen ifjú.** A héten Csepa cipész iparos polgártársunk, tanulója által hazaküldötte a Dombalja utcán lakó Pavik családhoz annak javítás végett hozzáadott és elkészített cipőt. A család a javításért járó összeget a kis tanulónak fizette, s valahogy 10 K-val többet talált olvasni. A derék kis fiu az utcán meg egyszer átolvasván a pénzt és észrevéven a tévedést, azonnal visszament, hogy azt jogos tulajdonosának átadja. Ritka teremtés a mai megromlott világban. Sokan példát vehetnének a derék kis tanulótól, akinek a nevét csak azért nem írjuk ki, hogy jótéteinek jutalma a belsőnek, és nem a külsőnek annál nagyobb megnyugvása legyen!

— **Helyreigazítás.** „A zempléni Z. O. U.” című mültheti számban megjelent közleményhez helyreigazításképpen csak annyit, hogy a vetésre az állam által adott buza nem 320, de 420 K.

— **Megnyílt vásárok.** Zemplényegységben az eddig ragadós betegségek miatt betiltott heti, hónapos és éves marhavásárok — zsupáni rendelet alapján — újra megnyíltak, viszont Sáros-megyében az uralkodó körim- és szájfájás miatt az egész megye területén be vannak tiltva az összes marhavásárok.

— **Mi lesz a kukoricával?** A legujabb rendelet szerint Szlovenszókban a kukoricával való szabadkereskedelem be van tiltva és ennek megseggése szigoruan büntetettik. Kukoricát vásárolni — a gabonaneműk analogiájára — csak a Z. O. U. vykupny komisárainak szabad. Értetném, hogy a gazdák, de általában a közbönség nem nagy örömmel veszi tudomásul ezt a legujabb rendeletet. A termelőnek még csak hagyján, ám a nemtermelő, különösen a városiak, akik könnyebb megélhetés céljából sertést hizlalnak, bizony nehezen fognak kukoricához jutni, a baromfit nem is emlíve.

— **Nyulnak nézte a lovat** valami koca-vadász katoná, aki Mátyócon rekvirálás címén tartózkodott és a mult héten társaival vadászni ment ki a határba. Lövöldöztek össze-vissza, majd embert is találdhatk volna, mert éppen nagy munka folyt a határon. Így csak a Czap György két lovát találta. Az esetet följelentették,

— **Zavargás Romániában.** Romániából érkező utasok beszélik, hogy Romániában nagy zavarok vannak. Bánátról a szerbek kivonulnának.

— **Megszűnt a dovolenka-rendszer.** Podkarpatska Rus katonai parancsnokságának rendelete, mely szerint Podkarpatska Rus területén mindennemű áruak szállítása csak a Zemsky Hospodarsky Urad Uzshorod, valamint ennek munkácsi és beregszászi expositurái által kiállított dovolenkával történhetett, hatályát veszti. A dovolenka-kényszer hatálya ezentul csak a következő árukra áll fenn: mindennemű gyümölcsre, husra és élő marhára. Ezen dovolenkák azonban ezentul csakis a Zemsky Hospodarsky Urad uzshorodi főhivatalánál lesznek kiállítva. Természetesen mindazon termények és gazdasági termények, melyek hatósági zár alatt vannak, ezentul is csak szállítási igazolvánnyal szállíthatók. *Dr. Dvordk s. k.*

— **Miért vándorolnak ki Amerikába a zempléniek?** Egy butkai atyafi utlevél iránti kérvényével a kassai pénzügyigazgatósághoz elutazt fel személyesen, hogy a törvényileg előírt engedélyt megszerezze. A pénzügyről — pro forma — kérdést intéztek hozzá, mi lehet az oka, hogy egész Szlovenczkó területén éppen Zemplénmegyéből vándorolnak ki Amerikába a legnagyobb számmal. A furfangos, de amellet elkeseredett szlovák atyafi a következő feleletet adta: „Istenem, hogy lehet ilyet kérdezni? Hát hogyne vándorolnánk ki, mikor nálunk a megélhetés ugyszólván lehetetlen. Kérem, nekem összesen három mázsa gabonám termelt és abból is elrekvirált az inspektor másfél mázsát. Hogy tudom akkor a családomat eltartani? Vagy vegyem meg azt, amit eladtam?”

— **Pénzbeváltás Zemlénben.** A zemplénmegyei magyar községek kolkoválattalan pénzt f. hó 26—27-én váltották be. A beváltás méréskelt tülekedés mellett folyt le. A beváltó bizottság nagy ambícióval dolgozott, de melleleg megjegyzendő, hogy ezek a cseh beváltó biztosok nem a legnagyobb pénzügyi kapacitások. Számolni meg?.. No, de az a fontos, hogy magyar gazdák megkapták a pénzüket — már ki mennyit. A beváltóhelyek udvarán — csak ugy félfüllel — igen vegyes véleményeket és megjegyzéseket lehetett hallani. Pl.: „Hej, ha tudtam volna, még a Boris lányomra is irtam volna 500 K-át”, „Komám okos volt, mert ötféle darabola a 10,000 K-ját”. A módosabbak meg így sópáncokdát: „Ej, nem hallgattunk a jegyző urra, hogy tavaly kifizettük volna az adót a bélyegzetlen duplájával; most a pénznük fele oda és még hozzá az adó dupláját kellesz megfizetni”. A bizottság 27-én este nyugovóra tért és befjezte működését, mert hiszen 28-án volt a nagy nemzeti ünnep, melyre elő kellett készülni

— **Öngyilkosság.** Matuscsik József Vargautcai lakos, 60 éves prágai származású szeszgyári éjjeli őr amiatt való elkeseredésében, hogy itt a tél s ő minden nélkül nézhet az elé: f. hó 29-én öngyilkossági szándékkal összevagdálta torkát és mély sebeket ejtett a mellén is. Életveszélyes sebével a városi kórházba szállították, ahol szombat éjjel meg is halt. Már régóta foglalkozott az öngyilkosság gondolatával.

— **Elbocsátás.** A földmívelésügyi miniszter rendelkezése folytán nov. hó 1-től

a magyar kormány rendelkezése bocsátattak **Takács Miklós** erdőfőtanácsos, az erdőrendező osztály vezetője, **Ladányi Frigyes** erdőtanácsos, bercsenyifalvai erdőgondnok és **Gasparik Pál** főerdőmérnök, építésvezető. — **Pásztor Sándor** erdőtanácsost áthelyezték a bercsenyifalvai erdőgondnoksághoz. **Tegeze László** erdőtanácsos, sóhalmi erdőgondnokot Nagybecskóra helyezték át.

Szerencsétlen címek és jellegek.

A címek után nem jó itélni. A cím sok esetben olyan valamit jelöl meg, ami a jelzett, helyesebben a címzett tárgynak egyáltalán nem sajátja. Ilyen például a demokratikus köztársaság. A cím: a társadalmi egyenlőség, politikai türelmesség, a jog, az igazság gyakorlati megvalósítását jelzi.

Vegyük egy másik példát: a sürgönyt. Mi a sürgöny? Az írott postai küldemény leggyorsabb továbbítása és kézbesítése. Igaz ez?

Más példa: a korcsma két felírása:

1. A bor korlátolt kimerése.
2. Az uton állni tilos.

Az első számu felírás nem igaz, mert a korcsmázók mindig be vannak rugva. Tehát a bor nincs korlátolt mennyiségben kimerve. Nem igaz a főlírás a korcsmárosra nézve sem, mert a korcsmáros rendszerint meggazdagszik, tehát a bor ismét csak nincs korlátoltan kimerve.

A második számu felírás cáfolását mindenki olvashatja a rendőrség sajtó közleményeiben, ahol ugyancsak sürűn fordul elő az utonállás.

Szerencsétlen cím ez, hogy tanügyi referens. Tanügyi referens alatt ugy a konszolidált, mint a kevésbé konszolidált államokban olyan férfiakat gondolnak, kiknek — a cím után itélve — feladatuk a lakosság műveltségének iskolák felállításával való fokozását munkálni. A tanügyi referens azonban ugylátszik az idők eleje óta eredeti hivatásuk ellenkezőjéi teszik. Minden valósztintűség szerint a Krisztus idejében élő tanügyi referens is nagy ellensége volt az iskola felállításnak és így kénytelen volt Jézus tanítványával a pusztába menni és ott tanítani őket.

Az élelmezési diktátor is olyan élelmezési diktátor, amilyen tanügyi referens a tanügyi referens. Próbálják is már kicserélni őket, mert ugy is mindegy. A tanügyi referens mint ilyen meg akarja fosztani a ker. népkonyhákatt attól a kedvezménytől, amelyet ezideig a missiók és hatóságok részéről ígértek. Mi köze volna ehhez a tanügyi referensnek, hogyha nem cserélték volna ki talán még kicsiny korában az élelmezési diktátornak szánt másik gyerekekkel!

SZÍNHÁZ.

Az elmúlt hét péntekjén számos nagyszerű operette szerzője nek szokatlanul győngé darabja került színpad. A kevés szereplőre bízott, ötletben szegény, de operette-reminiscenciákban gazdag libretto a szerelm körül kering. A darabban új: a felvonások időtartamának, eddig meg nem állapított okból való fölcserélése. Az eddig ésmert darabokban az első felvonás volt a leghosszabb s a harmadik a legrovidebb. Ebben a darabban — a szöveggel együtt — ez is fordítva van.

A szereplők közül első helyen Pogány Klárát kell megemlítenünk. Játéka ügyes, mozdulatai kecsesek, táncá boszorkányosan ügyes. Éneke azonban mögötte marad a minden tekintetben kifogástalan primadonna képességének. A beígért szenzációs toalettek elmaradtak. Van egy különleges képessége, ami ebben a darabban kiváltképpen érvényesült, s ez: az estélyi belépő viselése. Ha az van rajta, ugy szeméből, füléből, orrából, homlokából, szóval az egész arcából semmit sem látni, de a lábából — térdend alul és felül — annát többet. Sáfár Sándor énekművészte a zene silánysága miatt nem jutott érvényre. (Megjegyezni kívánjuk: az eleganciának nem elmaradhatatlan kelléke a terrorista sálkendő). Perényi alakításából hiányzott az, ami szerepét oly ellenállhatatlan kacagatóvá teszi — a szemtelenség. Kovács Lili a szobalány szerepében az együttes ragyogó lénypontja volt. Dezsó Vilmos a cimlap szerint grófot akart imitálni de alakításával, a mozdulataiból s megjelenéséből hiányzó elegancia miatt azt egy hátréncsorvadásos póstatiszné torzította. A diszlelés az eddigieknek föltötte áll, ami ugyan nem nagy szó.

A darab — megállapíthatjuk — az összes vidéki színpadot megelőzve elhasalt.

Hétfőn, a szökefűről, degenerált, keskeny homlokú, nagyálmú, töprengő királyfiról szóló világotjárta dráma a „Sasfők” került színpad. Zilahy János alakításának legszembeötlőbb tulajdonságai:

az előkelő felfogás, a tulzástól mentes játéktípus. A lélektani motívumokra épített, mesterialen kiélezett jelenetek erősen realizáló megjásítása különös értéke alakításának, melynek értékéből az itt-ott való pözolás alig von le valamit.

A többi szereplő erősen mögötte maradt a reichstadti herceg alakításánál, sőt önmagának is. Különösen Asbóth Lili alakítása mentes minden dicséretreméltótól.

Kedden a „Szulamitit” előadása sok méltányolnivaló jutott. Réthy Margit a némely jelenetben a szükséges tragikus viharzás helyett inkább a bánatos költőesség irányában alakította szerepét. Horváth Kálmán Absolon szerepében volt az egyetlen új ebben a széles körökben ösmert darabban. Alakítása: okos, leleményes; erővel; lendülettel teli. Fekete Irén szerepében, sok oldalu képességeiben hívóit is meglepte. Drámai színészno létere pompásan táncol. Dezsó Vilmos a kérő zsidó szerepében elemében érezte magát. Perényi — bár tánciskolájáról egy viccet sem süttött el — mulatót színelvű volt alakításával a tulnyomó többségben komor hangnemben tartott darabnak. A nézőtérben elvéve közönség.

A „Cigánygrófnó” előadásáról technikai okokból nem emlékezhünk meg. **Hubay Kálmán.**

Sportélet köréből.

A Szlovenczkói, a Kelet-szlovenczkói és a Kárpátaljai Labdarugó Szövetségek közt a jövőben az eddiginél szorosabb együttműködést biztosító egyesítés jött létre, melyszertint a három szövetség a közgyűlés elé tartozó ügyeket közösen fog elintézni.

A Kárpátaljai Labdarugó Szövetség bajnok csapata a jövő év tászan szembekerül a szlovenczkói négy kerület győztes csapatával s mint ilyen belekerül a hat legkiválóbb egyesülethez alakított első osztályu ligába. Abban az esetben tehát, ha az UAC. nyeri meg a bajnokságot, ugy a vadaskerti sporttelep a jövő szezonban minden tekintetben kiváló sportraakcióknak lesz színelve. Ezen a révén az UAC. kiváló ellenfelekkel mérí össze erejét s alkalma lesz nagyhirű multjához méltóan szerepelni.

KSC—UTK. 0:0. A bajnoki mérkőzések során nagyszerű formát mutatott KSC. vasárnap várakozáson aluli formát játszott ki s így nem ért el eredményt, az ez alkalomra újabb idegen játékosokkal erősített UTK.-val szemben.

Csütörtökön délután Ungvár válogatott csapata mérkőzött a csehek válogatott csapatával. Az eredmény 5:4 (3:2) a csehek javára.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Bervadt lombok pompája, holt levelek zörgő muzsikája ezen az őszön nem csabit bennünket. Jó ideje már, hogy nem az ősz bus hangulatát keressük a kopaszodó erdő szélein, hanem a szaraz ágat, *mellyel félre befűthetünk.*

N. O. Zemlénli tudósított nem hatalmazott fel hogy nevet csiarúlhassuk, de téved abban ha őregnek gondolja.

1650—1920. sz.

Pályázati hirdetés.

Az Ungvár városi közközháznál megüresedett vizsgázott fűtő állásra pályázatot hirdetek. Képesítést igazoló okmányok 1920 november 10-ig a gondnok hivatalba nyújtandók be. Ungvár, 1920 október 28-án.

Dr. Novák,
igazgató főorvos.

Termő szőlőt, kerinek alkalmas földet

(lehet az gyümölcsfával is), keresek bérletbe vagy az évi

munkákért részibe. — Ajánlatot a kiadóba kérek.

KOMJÁTHY L. fényképezési műtermében

MEGYEHÁZ-TÉR 4. sz. alatt (szemben a megyeházával)

a legmodernebb kivitelű FÉNYKÉPEK készítenek.